

Periode 1: 1865 - 1918

<p>presidenten</p>	<p>A. Industrialisatie en haar politiek-maatschappelijke invloed <i>Liberalistische traditie ↔ regulerende overheid</i></p>	<p>B. Ontwikkeling burgerrechten <i>Status zwarte bevolking</i></p>	<p>C. Buitenlands beleid <i>Expansie VS</i></p>
<p>1901-1909 Theodore Roosevelt (Rep.)</p> <p>1913-1921 Woodrow Wilson (Dem.) ↓</p>	<p>Tot 1865: VS overwegend agrarisch. factoren <i>industrialisatie</i>:</p> <ul style="list-style-type: none"> - grondstoffen - werkrachten - activiteit ondernemers - spoorwegen, communicatie <p>overheid: econ. liberalisme, maar wel tariefpolitiek</p> <p>tegen 1900: corporaties, trusts, kartels verdringen fam. bedrijven technologie → massaproductie</p> <p>sociale/etnische tegenstellingen</p> <p>invloed grootindustrie op overheid</p> <p>1886 organisatie arbeiders: <i>AFL</i> (stakingen+geweld wekken weezin publiek) organisatie boeren: <i>People's Party</i> (=populisten), tegen grootkapitaal, voor kleinsteds Amerika, maar wel voor modernisering landbouw</p> <p><i>Progressive Movement</i>: hervormers uit middenklasse; doelen: democratisering; tegen macht grootindustrie; industrieel Amerika opvoeden; middelen:</p> <ul style="list-style-type: none"> - opvang immigranten - onderzoeksjournalistiek die misstanden toont <p>Roosevelt en Wilson: actieve wetgeving → aanpassing industr. samenleving; minder materialisme; oog voor individu</p>	<p>(1863) afschaffing slavernij → ex-slaven dienen in Noord</p> <p>13e amendement: verbod slavernij 14e amendement: gelijke behandeling ongeacht kleur 15e amendement: zwart kiesrecht</p> <p>1865-1877 Reconstruction → zwarten (=Freedmen) beschermd</p> <p>Na 1877: begin segregatie:</p> <ul style="list-style-type: none"> - <i>Jim Crow</i>-wetten - Terrorisering KKK e.a. <p>Karig, afhankelijk bestaan van freedmen als <i>sharecroppers</i></p> <p>Katoenoogst onder druk prijsdaling</p> <p>Landbouwdepressie → zorgen voor sharecroppers</p> <p>Tegen 1900: Booker T. Washington komt op voor zwarten d.m.v. vakopleiding; zijn weg naar emancipatie: goed gedrag + scholing = respect winnen</p> <p>W.E.B. Dubois e.a. zien dit als aanpassing aan racistische samenleving → 1909 <i>NAACP</i>, die via rechtszaken ongelijkheid wil bestrijden</p> <p>presidenten bestrijden segregatie niet (zien blanke kiezers naar de ogen)</p>	<p>Afzijdigheid VS in Europese zaken vanaf 1823 (Monroe doctrine) Voorop staat: <i>frontier</i> verleggen = continentale uitbreiding</p> <p><i>Manifest destiny</i>: ontsluiting continent = lotsbestemming VS</p> <p>1869 1e transcontinentale spoorlijn, geografische afronding</p> <p>industriële uitgroei zet afzijdigheid onder druk (al vanaf opening Japan 1853)</p> <p>1883 begin VS-vloot</p> <p>econ., pol. en ideologische motieven → interesse voor Azië en Latijns-Amerika</p> <p><i>Open Door Policy</i> (±1900) dekmantel voor veiligstelling Aziatische markten voor VS</p> <p>1898: <i>Spaans-Amerikaanse oorlog</i> (met discussies over imperialisme) versterkt VS-positie in Caribisch gebied en Stille Oceaan</p> <ul style="list-style-type: none"> - Cuba: protectoraat - Filippijnen: ± kolonie - Concessie Panama Kanaal <p>Theodore Roosevelt is actief in buitenl. Politiek, VS groeien naar wereldmacht</p> <p>Amerikaanse troepen ingezet om belangen in o.a. China, Japan, Cuba, Mexico te waarborgen</p>
<p>↓</p>	<p>WO I (VS: 1917-1918): Groeiende overheidsuitgaven <i>War Industries board</i> regelt oorlogseconomie + Am. markt Overheidsbemoeienis tot eind WO I</p>	<p>WO I: - Deelname zwarte soldaten - zwarten in oorlogsindustrie → Zwarten strijdbaarder</p>	<p>WO I: VS eerst neutraal 1915 torpedering <i>Lusitania</i> 1917 Onbeperkte Duikbotenoorlog + Zimmermann-telegram → Wilson verklaart oorlog aan DL 'To make the world safe for democracy'</p>

Periode 2: 1918 - 1945

presidenten	A. Industrialisatie en haar politiek-maatschappelijke invloed <i>Liberaal traditie ↔ regulerende overheid</i>	B. Ontwikkeling burgerrechten <i>Status zwarte bevolking</i>	C. Buitenlands beleid <i>Expansie VS</i>
<p>↓ 1913-1921 Woodrow Wilson (Dem.)</p> <p>1921-1923 Warren Harding (Rep.)</p> <p>1923-1929 Calvin Coolidge (Rep.)</p> <p>1929-1933 Herbert Hoover (Rep.)</p> <p>1933-1945 Franklin D. Roosevelt (Dem.)</p> <p>↓ ↓ ↓</p>	<p>1919-1920: Red Scare na Russ. Revolutie stakingen arbeiders →→→→→</p> <p>einde invloed Progressives</p> <p>Harding en Coolidge: varen blind op vrije marktmechanisme</p> <p>Nieuwe industrietakken (elektronica) met concentraties</p> <p>Rationalisatie + efficiency → prijsdaling; die leidt mét loonstijging tot welvaart</p> <p>Consumptiegroei o.i.v. reclame</p> <p>Optimisme rond <i>New Capitalism</i></p> <p>Massamedia: boodschap van harmonie + antisocialisme</p> <p>Structurele zwaktes: - landbouw - textiel, spoorwegen, mijnen - ongelijke inkomens - overproductie</p> <p>→ 1929 storten aandelen in → recessie wordt depressie faillissementen banken</p> <p>Hoover weet geen antwoord → (wil marktmechanisme behouden, beperkt overheidsingrijpen) → toename problemen</p> <p>Roosevelt: New Deal brengt actieve rol overheid: wetten; organisaties</p> <p>New Deal: afkeuring zakenlieden, maar steun electoraat</p> <p>Hooggerichtshof: 'wetten (NRA) ongrondwettig' hervormingen tweede New Deal: blokkade REP. + Zuid. DEM</p>	<p>→ arrestaties 'communisten', in strijd met burgerrechten</p> <p>raciale onlusten: zwarten staken/demonstreren, dit lokt blank geweld uit</p> <p>zwarten als stakingsbrekers</p> <p>zwarte migratie: van zuidelijke platteland naar noordelijke steden</p> <p>- gettovorming - zwarten ongeschoold werk</p> <p>→ protestacties, rechtszaken</p> <p>1929 beurskrach: zwarten de dupe</p> <p><i>New Deal</i>: Zwarten uit waardering én ontevredenheid</p> <p>Discriminatie zwarte werklozen door uitkeringsbureaus</p> <p>Roosevelt moet blanke kiezers naar de ogen zien</p> <p>37 zelfhulporganisaties voor/door zwarten gerechtelijke discriminatie: blanke jury's</p>	<p>1919 Wilson te Versailles: <i>Veertien Punten</i>: - internationaal rechtssysteem - zelfbeschikkingsrecht volkeren - afzien van oorlog - Volkenbond (1919) Congres verwerpt 'Versailles' (bang voor verlies soevereiniteit)</p> <p>herwaardering oude Am. waarden</p> <p>internationaal ingrijpen slechts uit eigenbelang VS en ad hoc protectionisme</p> <p>relatie tot <i>Latijns-Amerika</i>: - VS eigenbelang voorop - exclusieve VS invloedssfeer, - economisch imperialisme - mogelijkheid gewapend ingrijpen</p> <p>geen volledige terugkeer in isolationisme (welbegrepen eigenbelang)</p> <p>Depressie en isolationisme → Voor buitenlandse militaire acties (zoals eerder in Latijns-Amerika) weinig draagvlak</p> <p>Roosevelt: '<i>Good neighbour policy</i>' jegens Latijns-Amerika → econ. samenwerking, leningen,</p> <p>Opkomst fascisme: <i>Open Door Policy</i> Azië onder druk</p> <p>Isolationisme: 1935 neutraliteitswet</p>
<p>↓ ↓</p>	<p>WO II: einde werkloosheid Productieverdubbeling, tekort arbeidskrachten → vrouwenarbeid, vakbeweging meer macht</p>	<p>WO II: Federaal beleid: in legeronderdelen toenemende rechtsgelijkheid blank/zwart</p>	<p>WO II: <i>Lend Lease Act Atlantic Charter</i> Pearl Harbor → Jap+DI+It ↔ VS 1945 Jalta: kwestie-Polen; Verenigde Naties</p>

Periode 3: 1945 - 1965

	A. Industrialisatie en haar politiek-maatschappelijke invloed <i>Liberalen traditie ↔ regulerende overheid</i>	B. Ontwikkeling burgerrechten <i>Status zwarte bevolking</i>	C. Buitenlands beleid <i>Expansie VS</i>
<p>1945-1953 Harry S. Truman (Dem.)</p>	<p>Geen depressie: productie duurzame consumptiegoederen</p> <p>'46 <i>GI-Bill</i>: soepele demobilisatie</p> <p>Truman wil <i>New Deal</i> redden tegen Rep. meerderheid in</p> <p>babyboom → impuls arbeidsproductiviteit welvaartsgroei voor blanke arbeiders en middenklasse</p> <p>1948 Trumans 2e termijn: belofte <i>Fair Deal</i>, effectief tegengewerkt door conservatief Congres</p>	<p>Truman agendeert burgerrechten: fed.regering moet zwarten beschermen</p> <p>verbodsregels discriminatie binnen federale overheid</p> <p>jaren '50: groei zwarte middenklasse blanke acceptatie gemengde samenleving</p> <p>1954: NAACP wint '<i>Brown</i>': segregatie onderwijs ongrondwettig 1955: Rosa staat niet op → ds. King: busboycot, geweldloos verzet, <i>sit ins</i>, marsen voor kiesrecht</p>	<p>Truman hard t.o. Sovjet-Unie</p> <p>1945 Potsdam: bezetting Duitsland; die loopt uit op Duitse deling 1949</p> <p>VS-atoombom moet SU imponeren</p> <p>VS ziet SU als gevaar voor kap. En democratie; SU ziet in vrijhandelsstreven VS 'westers imperialisme'</p> <p>Koude Oorlog: VS centrale rol als wereldleider (basis in WO II)</p> <p>Militair-industrieel complex</p>
<p>1953-1961 Dwight D. Eisenhower (Rep.)</p>	<p>onder Eisenhower groeit militairindustriële complex</p> <ul style="list-style-type: none"> - einde loon- en prijscontrole - korting subsidie boeren - rest <i>New Deal</i> + <i>Fair Deal</i> intact 	<p>zuidelijke blanken zetten zich schrap: opleving KKK</p>	<p>1947: Trumandoctrine, Marshallplan <i>containment</i>-politiek 1948: blokkade Berlijn 1949: SU-atoombom; China communistisch; oprichting NAVO 1950-53 oorlog Korea</p> <p>McCarthyisme (1950-1954), optie nucleair wapen tegen comm. agressie</p>
<p>1961-1963 John F. Kennedy (Dem.)</p>	<p>Welvaart, maar kritiek Galbraith op gebrek overheidsbeleid + nadelen consumptiemaatschappij. Hij pleit voor beter onderwijs ↓</p> <p>Kennedy wil met <i>New Frontier</i> natie in beweging, maar Congres steekt daar stokje voor</p>	<p>1957 Little Rock: Eisenhower zet nationale garde in</p> <p>tv-beelden raciaal geweld</p> <p>Kennedy agendeert <i>Civil Rights</i>, aangespoord door Mars op Washington 1963</p>	<p><i>Dominotheorie</i> → Eisenhower steunt Zuid-Vietnam</p> <p>1957 begin ruimterace SU ↔ VS</p> <p>(1961) Kennedy wil man op maan → elan</p>
<p>1963-1969 Lyndon B. Johnson (Dem.) ↓</p>	<p>1964: Johnson <i>Great Society</i> belooft war on poverty</p> <p>steun van Dem. meerderheid in Congres</p>	<p>1964: Johnson tekent <i>Civil Rights Act</i> 1965: idem <i>Voting Rights Act</i></p> <p>zwarte radicalisering → <i>Nation of Islam</i> en <i>Black Panthers</i> → rellen zwarten ↔ gezaghebbers</p>	<p>1961: crisis rond Berlijnse Muur: Kennedy mijdt confrontatie met SU 1962: Cuba crisis (na revolutie Castro 1959): VS nu wel oog in oog met SU; riskante politiek, gevolgd door stappen tegen nucleaire dreiging</p>
<p>↓</p>	<p>VIETNAM OORLOG →</p> <ul style="list-style-type: none"> - hoge kosten → bezuiniging op hervormingsuitgaven - protesten studenten + zwarten - kritiek op consumptiemaatschappij → sociale onrust - regulerende rol overheid ter discussie 	<p>VIETNAM OORLOG: Kennedy 'zet' steun aan Zuid-Vietnam 'voort'; Johnson ook, Maar beiden verlegen over ondemocratisch Saigon-bewind 1964 <i>Tonkin-resolutie</i> → escalatie, massale troepen zending Protesten in VS → heroverweging rol VS in wereld</p>	